

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 512
Vår ref.: 21/33087-2
Saksbehandler: Martin Wikören Mogstad
Dato: 26.08.2021

Covid-19 - Oppdrag nr. 512 fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) - HelseDirektoratets innspill

Vedlagt finnes HelseDirektoratets innspill til Covid-19 Oppdrag 512 - Bistand til Jernbanedirektoratet med vurdering av mulighetene for å gjenoppta grensekryssende persontrafikk.

Ansvarlig enhet:

Avdeling personell og godkjenning

Vennlig hilsen

Helga Katharina Haug e.f.
avdelingsdirektør

Martin Wikören Mogstad
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 512 – Vurdering av mulighetene for å gjenoppta grensekryssende persontrafikk på tog

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

For å begrense risikoen for importsmitte av covid-19 har regjeringen begrenset adgangen til innreise til Norge. Som følge av innreisebegrensninger, test- og karanteneplikt har grensekryssende persontransport på strekningene Oslo-Stockholm, Oslo-Gøteborg, Trondheim-Storlien og Narvik-Kiruna i stort vært innstilt under den pågående covid-19 pandemien. I tilleggsavtalene som ble inngått på de offentlige kjøpte strekningene ble det avtalt at det ikke lenger skulle være et minimumskrav til grunnproduksjon på rutene. På øvrige strekninger har det heller ikke vært kommersielt grunnlag for å gjennomføre reiser.

Jernbanedirektoratet har i lag med togoperatørene vurdert at forventet etterspørsel ikke har vært tilstrekkelig for å gjeninnføre togavganger i sommer. Det har vært nødvendig å etablere rutiner for test- og grensekontroll dersom myndighetenes krav til testing og innreisekontroll skal ivaretas. På flere av strekningene har det også vært gjennomført vedlikeholdsarbeider gjennom sommeren og det har derfor til nå vært vurdert som lite hensiktsmessig å starte opp grensekryssende persontrafikk med tog. I tillegg har det på flere av strekningene vært satt opp et supplerende busstilbud.

I forbindelse med den forventede gjenåpningen av samfunnet er det ønskelig å vurdere nærmere hva som må til, både på kortere og lengre sikt, for å normalisere det både kommersielle og det offentlig kjøpe grensekryssende togtilbudet. Jernbanedirektoratet bør derfor se nærmere på hvordan et slikt test- og grensekontrollregime kunne innrettes for jernbanesektoren. Et slikt test- og kontrollregime bør være forholdsmessig og ta høyde for den forventede etterspørselen etter togreiser gjennom høsten og ev. justeringer i kravene knyttet til test- og personkontroll for innreise som følge av den gradvise gjenåpningen av samfunnet.

HelseDirektoratet bes bistå Jernbanedirektoratet med vurderinger av mulighetene for å gjenoppta grensekryssende persontrafikk på tog.

Kontaktperson i HOD

- Hanne Lundemo

Frist: 27.08.2021

HelseDirektoratets vurdering /anbefaling

Jernbanedirektoratet har i forbindelse med oppdrag 512 bedt HelseDirektoratet om innspill, og gjennom informasjonsutveksling 18.august drøftet problemstillinger knyttet til innreisekontroll og testing, samt hvilke forutsetninger som må på plass for å kunne gjenoppta grensekryssende persontogavganger.

HelseDirektoratet mottok 23.august et utkast fra Jernbanedirektoratet, og har gitt følgende tilbakemeldinger:

1. Løsningsalternativ 1: Alle personer kan reise med tog fra Sverige til Norge

Fra utkastet:

Dersom grensekryssende avganger fra Sverige til Norge skal være tilgjengelig for alle personer, forutsettes det etablering av grensekontroll, teststasjoner for Covid-19 og rutiner for henvisning til karantenehotell. Basert på

diskusjoner med Politidirektoratet og Helsedirektoratet, vurderes det som uhensiktsmessig å benytte eksisterende fasiliteter og kapasitet ved kontrollstasjonene på Svinesund, Magnormoen, Storlien og Bjørnfjell. Dette forutsetter at alle passasjerer må transporteres med buss fra grensestasjon for toget og at den enkelte togavgang må vente til alle passasjerer har returnert med buss etter innreisekontroll og testing. Eksempelvis vil en slik løsning medføre at toget kan bli stående inntil 3-4 timer ved Kornsjø grense fordi kjøretiden for buss er 50 minutter hver vei til/fra Svinesund.

Politidirektoratet og Helsedirektoratet påpeker videre at etablering av nye stasjoner for grensekontroll og testing ved togstasjoner, vil være ressurskrevende. Jernbanedirektoratet ser utfordringene med å etablere nye teststasjoner og vurderer det slik at det må gjennomføres en nærmere analyse av ressursinnsats opp mot nytteverdi dersom dette er et aktuelt tiltak. En eventuell grensekontroll og gjennomføring av nødvendig testing ved en togstasjon, vil medføre at toget blir stående inntil 1-2 timer avhengig av antall reisende og hvor stor andel av kundene som er testpliktig. Dette vil gi store utfordringer for gjennomføring av ruteplanen og togtilbudet vil fremstå som mindre attraktivt pga. lang reisetid.

I tidligere dialog med togoperatører påpeker de at grensekontroll eventuelt kan gjennomføres om bord i toget, men at det ikke finnes egnede lokaler for testing om bord i toget. I alle tilfelle må toget bli stående på grensestasjonen helt til siste passasjerer har gjennomgått testing og fått testresultat.

Helsedirektoratet får tilbakemeldinger om at ressursituasjonen i kommunene er presset. Det vil være mange av de samme kommunene som allerede har en stor operasjon med testing i sin kommune. Det er generelt utfordrende å få tak i personell.

2. Anbefaling

Fra utkastet:

Kun personer med gyldig koronasertifikat og som ikke er registrerings-, test- eller karantenepliktig kan reise med tog fra Sverige til Norge. Ved alternativ 2 har Jernbanedirektoratet lagt vekt på følgende momenter: anbefalt løsning medfører at togene kan følge ordinær ruteplan fordi kontroll skjer underveis, og det vil ikke være behov for særskilt tidskrevende grensekontroll. Togtilbudet vil dermed fremstå som med attraktivt for kundene.

Helsedirektoratet støtter anbefalingen. Flere og flere vil også bli fullvaksinerte, slik at det ikke vil være en stor gruppe av befolkningen som ikke vil kunne benytte tilbudet. Det bør vurderes juridisk hvorvidt det fra statlig hold kan sies at det kun er de med gyldig koronasertifikat som kan krysse grensen på en åpen grenseovergang. For ferjer, så er det ev. rederiene som har satt krav at passasjerene må ha gyldig koronasertifikat. Fra myndighetshold er det innreiserestriksjonsforskriften som begrenser hvem som kan krysse åpne grenseoverganger Det betyr at alle som har lovlig innpass til Norge kan bruke åpne grenseoverganger. Norske statsborgere skal alltid ha tilgang til riket.